

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 6631

Tarih : 29.07.2024

14800

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Celal FIRAT

İstanbul Milletvekili

Batman'ın Gercüş ilçesine bağlı Dereçi köyünde 6 Temmuz'da yapılan ev baskınlarında gözaltına alınan 14 kişinin tamamı 9 Temmuz'da serbest bırakıldı. Yurttaşların ilk gözaltı sürecinde avukat görüş kısıtlılığı getirilmiş ve karar avukatlara gösterilmeden avukatlar müvekkilleriyle görüştürülmemiştir. Gözaltı sürecinin dördüncü gününde savcılık ifadesi alınmadan 11 kişi tutuklanma, 3 kişi de adli kontrol talebiyle hakimliğe sevk edildi. Dosyadaki kısıtlılık kararı nedeniyle de etkin bir savunma yapılmamış olmasına rağmen hakimlik yurtdışına çıkış yasağıyla tüm yurttaşların serbest bırakılmasına karar verdi. Serbest bırakma kararı suçun yasal unsurunun oluşmadığı gerekçesiyle alındı.

Ancak serbest bırakılan 14 kişiden Emine Kaya (54), Nezete Bölek (58), Sare Kaya (59), Habib Kaya (61), İsa Gitmez (60), Nedim Kaya (62), Yusuf Bölek (68), Zübeyir Şimşek (41) ve muhtar Murat Gelir (24) hakkında savcılığın itirazı üzerine yakalama kararı çıkarıldı. Bunun üzerine 13 Temmuz günü Batman Adliyesi'ne gelen yurttaşlar hakkında aynı gün tutuklama kararı verildi. Üç günlük süre içerisinde dosyaya giren yeni bir delil olmamasına rağmen tutuklama kararı tamamen savcılığın itirazı üzerine verildi.

Haklarında tutuklama kararı verilen 54 yaşındaki Emine Kaya, 58 yaşındaki Nezete Bölek ve 59 yaşındaki Sare Kaya, Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'ne götürülmüş, aralarında üç annenin eşinin de bulunduğu altı kişi ise Beşiri T Tipi Kapalı Cezaevine götürülmüştür. Emine Kaya'nın Nusaybin Devlet Hastanesi tarafından verilmiş olan yüzde 71 oranında engelli raporu bulunurken, Nezete Bölek ve Sare Kaya'nın da kronik rahatsızlıkları bulunmaktadır.

Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'ne götürülen ve ilerleyen yaşları nedeniyle kronik rahatsızlıkları bulunan üç anne, cezaevi girişinde kötü muamele ve hak ihlalleri ile karşı karşıya kalmıştır. Cezaevine ilk girişte annelere, çıplak arama adı altında tüm kıyafetlerini çıkartmaları dayatılmıştır.

25 Temmuz günü Batman Milletvekilimiz Zeynep Oduncu, hem Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan üç anne hem de Beşiri T Tipi Kapalı Cezaevi'ndeki 6 yurttaşla görüşme gerçekleştirmiştir. Görüşmede anneler maruz kaldıkları ihlalleri anlatmışlardır. Annelere cezaevi girişinde “prosedür gereği” denilerek çıplak arama yapmaları gerektiği söylenmiş, ilk defa tutuklandıkları için de gardiyanların 'Prosedür gereği yapmak zorundayız' sözleri üzerine annelerimiz çıplak bir şekilde aranmışlardır. Görüşmede anneler, “Biz bu halimizden utandık. Soyunurken utandık. Çünkü biz bu yaşıma kadar böyle bir şey görmemiştik. Ben evde kolumu dirseğime kadar sıyıramazken maalesef bugün soyunmak zorunda kaldık, kıyafetlerimiz arandı” demişlerdir. Annelere, cezaevine giriş işlemleri sırasında da saatlerce bekletilmiş, daha sonra koğuşa alınmışlardır.

Annelere ilk gün yiyecek olarak sadece üç kuru ekmek verilmiş başka da bir yiyecek verilmemiştir. Yine annelere cezaevine girdikleri ilk gün daha önce kullanılmış ve dezenfekte edilmeden verilmiş olan battaniye ile sünger verilmiş, temiz battaniye ve sünger talepleri günler sonra karşılanmıştır. Cezaevi kantininden karşılamak istedikleri ihtiyaçları temin edilmemiştir. Okuma yazma bilmeyen annelere ihtiyaçlarının temini, dilekçe ile talepte bulunma zorunluluğuyla keyfi olarak engellenmiştir.

Beşiri T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Yusuf Bölek'in (68) tek başına yaşamını idame ettiremeyecek derecede hasta olduğu yerinde gözlemlenmiştir. Bölek'in kronik rahatsızlıklarının yanı sıra çok ciddi sağlık sorunları bulunmaktadır. Öyle ki tutuklanmadan önce de yatalak bir durumda olmasına rağmen hakkında tutuklama kararı verilmiştir. Cezaevinde birlikte kaldığı kişilerin aktarımlarından da ihtiyaçlarını karşılamakta zorlandığı, koğuştaki diğer kişilerin desteğiyle ihtiyaçlarını karşıladığı öğrenilmiştir. Ayrıca Bölek, 26 Temmuz günü kaldığı koğuştaki fenalaşması üzerine hastaneye sevk edilmiş, buradaki muayenesinin ardından yeniden cezaevine götürülmüştür. Hakkında “cezaevinde kalamaz” yönünde rapor alınması için başvuru yapılmış, ancak bu başvuru da henüz sonuçlanmamıştır.

Tutuklanan yaşlı yurttaşların tamamının ağır romatizmal hastalık, şeker, tansiyon, kalp yetmezliği gibi rahatsızlıkları bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Kronik hastalıkları bulunan ve yaşlılık nedeniyle cezaevinde kalma koşulları daha da zorlaşacak olan kişiler için neden adli kontrol tedbirleri uygulanmamaktadır?
- 2- Tutuklama bir tedbir değil de neden cezalandırma yöntemi olarak kullanılmaktadır?
- 3- Soruşturma aşamasında yasal koşulları oluşmadığı halde otomatik bir şekilde dosyanın kısıtlanması kararları neden alınmaktadır?
- 4- Tutuklu hasta ve yaşlı mahpusların tahliyelerini engelleyerek onların sağlık ve yaşam hakkını ihlal eden uygulamalarla ilgili bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?
- 5- Hasta mahpusların hastaneye sevk ile Adli Tıp Kurumu'na sevk süreçlerinin hızlanması için girişimde bulunacak mısınız?
- 6- Kısıtlama kararları savunma hakkını ihlal ettiğine göre Anayasa'ya aykırı bu kanun maddesi ve uygulaması konusunda Bakanlığınız bir girişimde bulunmayı düşünüyor mu?
- 7- Çıplak arama uygulaması Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi başta olmak üzere uluslararası sözleşmelere aykırı değil midir?
- 8- Çıplak arama dayatmasıyla ilgili bugüne kadar Bakanlığınıza kaç şikâyet iletilmiştir? Bu şikâyetlerle ilgili ne tür çalışmalar yapılmıştır?
- 9- Yukarıda anlatılan çıplak arama sebebiyle kişilere kötü muamelede bulunan kamu görevlileri hakkında soruşturma açılmış mıdır?